

DOORREKENING NIEUW SCENARIO ECO- REGELING

Uitgebracht aan: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
Postbus 1171
3840 BD Harderwijk

Auteur(s): Thijs Fikken
Susan van der Salm

Contactpersoon: T. (Thijs) Fikken
[REDACTED]

Datum: 16 augustus 2022

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	BELANGRIJKSTE UITKOMSTEN BETREFFENDE PUNTEN- EN WAARDETOEKENNING TWEDE PRAKTIJKTOETS	2
3	WIJZIGINGEN IN HET SCENARIO	4
4	DEELNAMEBEREIDHEID SCENARIO JULI	6
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

In de Tweede Praktijktoets is de werking van de ecoregeling op het boerenbedrijf getoetst. Op 15 juni 2022 is door Aequator Groen & Ruimte de eindrapportage van de Tweede Praktijktoets ingediend. Deze is op 17 juni 2022 door minister Staghouver aan de Tweede Kamer voorgelegd. Op basis van de uitkomsten van de Tweede Praktijktoets zijn aanpassingen gedaan in de punten- en waarde toekenning van activiteiten in de ecoregeling.

Het doel van deze notitie is om de nieuwe toekenning van punten en waarde door te rekenen en om te bezien of de aanpassingen tot het gewenste effect hebben geleid.

Methodiek en beperkingen

In deze notitie benoemen we waarden uit twee scenario's:

- **Scenario april** – dit is het scenario wat getoetst is in de tweede praktijktoets
- **Scenario juli** – het nieuwe scenario waarmee de doorrekening is gemaakt

De doorrekening is gemaakt op basis van bedrijfsplannen uit de Tweede Praktijktoets. Deze bedrijfsplannen zijn met de nieuwe puntentoekening doorgerekend. Hierbij is niet met de boer gezocht naar een optimale invulling. Bij een directe kopie van de bedrijfsplannen ontbreekt het aan maatwerk om de ecoregeling zo optimaal mogelijk te benutten. In sommige gevallen zijn op meer hectares dan nodig is om de punten te halen eco-activiteiten ingezet. In andere gevallen valt de directe kopie op enkele punten af. Ook is de code voor de activiteit bufferstrook langs grasland veranderd. Om een zo realistisch mogelijk beeld te geven hebben de onderzoekers kleine aanpassingen gedaan in de bedrijfsplannen waar zij dat redelijk achtten. Desalniettemin zal voor echte optimalisatie het gesprek met de boer gevoerd moeten worden.

2 BELANGRIJKSTE UITKOMSTEN BETREFFENDE PUNTEN- EN WAAR-DETOEKENNING TWEEDE PRAKTIJKTOETS

Bij het uitvoeren van de tweede praktijktoets is door adviseurs en deelnemers gekeken hoe de ecoregeling toegepast kan worden op het boerenbedrijf van de deelnemer. De uitkomsten van het aantal bedrijven, van een totaal van 50, dat na het invullen van de rekentool deel kan en wil nemen aan de ecoregeling is opgenomen in Tabel 2.1.

Tabel 2.1 *Overzicht aantal bedrijven en hectares per ecoregeling niveau bij scenario april*

Niveau ecoregeling	Aantal bedrijven	Hectares
Brons	4	374
Zilver	11	1336
Goud	7	710
Geen toekenning	28	2477
Totaal	50	4896

Er zijn verschillende redenen waarom boeren niet in staat bleken om aan alle voorwaarden voor deelname aan de ecoregeling te kunnen voldoen. In Tabel 2.2 is een overzicht opgenomen van het behalen van de voorwaarden voor deelname aan de ecoregeling per sector. In de linker kolom is de hoofdsector van het bedrijf aangegeven. In de bovenste rij zijn de verschillende voorwaarden opgenomen waaraan een bedrijf moet voldoen om deel te nemen. In de cellen is vervolgens aangegeven welk aandeel van de deelnemers aan de voorwaarde voldoet.

Uit de tabel wordt duidelijk dat de sectoren tegen verschillende uitdagingen aanlopen. De meest opvallende uitkomsten zijn:

- De melkveehouderij heeft met name moeite om aan de punten voor landschap en biodiversiteit te voldoen.
- Voor de akkerbouwers is GLMC 8 een uitdaging en de punten voor landschap en biodiversiteit worden door de helft van de respondenten niet gehaald. Daarnaast lukt het voor 3 akkerbouwers niet om de waarde boven de grens van brons te halen.
- Bij de bollenteelt lukt het de deelnemende bedrijven niet om aan de punten van de schijf van vijf te voldoen.
- Voor de fruitteelt geldt dat in veel gevallen ook, hoewel daar biodiversiteit wel gehaald wordt.

Het halen van punten op landschap en biodiversiteit is de grootste uitdaging voor de deelnemers. De keuzemogelijkheid in passende activiteiten die voor deze doelen punten opleveren speelt hierbij een rol. Ook de hoogte van de puntentoekenning per activiteit speelt mee.

Tabel 2.2 Overzicht behalen van voorwaarden voor deelname ecoregeling per sector bij scenario april

Uitkomst	GLMC 8	Klimaat	Bodem	Water	Land-schap	Biodiver-siteit	Waarde boven grens brons ¹
Melkvee	23/23	23/23	23/23	23/23	18/23	15/23	23/23
Akkerbouw	10/14	14/14	14/14	14/14	7/14	8/14	11/14
Bollen	2/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	1/2
Fruitteelt	4/4	1/4	1/4	1/4	0/4	4/4	1/4
Schapehouderij	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	0/2	2/2
Volle-grondsgroente	3/3	1/3	3/3	3/3	2/3	2/3	3/3
Vleesvee	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	1/2	2/2
Totaal	46/50	43/50	45/50	45/50	31/50	30/50	43/50

¹ De som van de waarde die toegekend is voor de eco-activiteiten komt boven de grens voor 'brons' uit. Hiermee is de waarde van de gederfde inkomsten en extra gemaakte kosten hoog genoeg om een vergoeding uit de ecoregeling te krijgen.

3 WIJZIGINGEN IN HET SCENARIO

Om de bovenstaande uitdagingen te adresseren zijn de punten- en waarde toekenning van activiteiten onder de ecoregeling herzien. Ten behoeve van deze notitie zijn de punten- en waarde toekenning in tabel 3.1 gebruikt.

Tabel 3.1 Overzicht punten en waarde per hectare toegepaste eco-activiteit scenario juli

Eco-activiteit		Punten					Waarde	
		Klimaat	Bodem & Lucht	Water	Landschap	Biodiversiteit	regio 1	regio 2
H01	Rustgewas	4	4	4	2	2	105	60
H02	Stikstofbindend gewas	3	2	0	1	1	1995	2308
H03	Meerjarige teelt	4	4	4	1	1	302	612
H04	Langjarig grasland	4	4	3	1	0	91	91
H05	Grasland met kruiden	2	4	1	3	1	181	181
H06	Natte teelt	3	0	0	1	2	-	-
H07	Vroeg ras rooigewas (oogsten < 1 september)(incl. volgteelt vanggewas)	2	2	4	1	1	603	492
H08	Vroeg ras rooigewas (oogsten < 1 november)	0	3	0	0	0	176	177
H09	Gras/klaver	4	4	0	1	1	28	28
H10	Strokenteelt	0	2	2	2	2	217	215
B01	Onderzaai vanggewas	2	1	1	1	1	151	148
B02	Groenbedekking	2	3	3	1	1	0	440
T01	Biologische bestrijding	0	4	2	1	2	85	85
V01	Verlengde weidegang 1500 uur	2	3	0	2	1	43	43
V02	Verlengde weidegang 3000 uur	3	4	0	2	2	43	43
N01	Heg, Haag struweel	4	2	0	40	60	4016	4016
N02	Landschapselement hout	4	2	0	40	60	-	-
N03	Groene braak	2	4	0	10	40	2853	3946
N04	Bufferstrook langs bouwland	2	4	4	30	60	953	1004
N05	Bufferstrook langs grasland	0	0	3	30	60	548	548

D01	Biologische bedrijf	4	4	2	1	2	200	200
------------	----------------------------	---	---	---	---	---	-----	-----

Ten opzichte van het scenario april zijn de wijzigingen per activiteit als volgt:

- H01 Rustgewas
 - Verhoging van punten voor landschap en biodiversiteit van 1 naar 2.
 - Verhoging van waarde voor regio 2 van € 50 naar € 60.
- H04 Langjarig grasland
 - Verhoging van punten voor landschap van 0 naar 1
- H05 Grasland met kruiden
 - Verhoging van punten voor landschap van 2 naar 3
 - Verlaging van punten voor biodiversiteit van 2 naar 1
- T01 Biologische bestrijding
 - Verhoging van punten voor water van 1 naar 2
 - Verlaging van punten voor biodiversiteit van 3 naar 2
- V01 Verlengde weidegang 1500 uur
 - Verhoging van punten voor landschap van 1 naar 2
 - Verhoging van punten voor biodiversiteit van 0 naar 1
- V02 Verlengde weidegang 3000 uur
 - Verhoging van punten voor biodiversiteit van 0 naar 2
- N01 Heg, Haag, Struweel
 - Verhoging van punten voor landschap van 4 naar 40
- N02 Landschapselement hout
 - Verhoging van punten voor landschap van 4 naar 40
- N03 Groene braak
 - Verhoging van punten voor landschap van 1 naar 10
 - Verhoging van punten voor biodiversiteit van 2 naar 40
- N04 Bufferstrook langs bouwland
 - Verhoging van punten voor water van 0 naar 4
 - Verhoging van punten voor landschap van 1 naar 30
 - Verhoging van punten voor biodiversiteit van 40 naar 60
- N05 Bufferstrook langs grasland
 - Verhoging van punten voor landschap van 3 naar 30
 - Verhoging van punten voor biodiversiteit van 3 naar 60
 - Verlaging van punten voor water van 4 naar 3
 - Verlaging van de waarde van € 1095 naar € 548

4 DEELNAMEBEREIDHEID SCENARIO JULI

In tabel 4.1 is het aantal bedrijven aangegeven per niveau van de ecoregeling. Ten opzichte van het scenario april voldoen 6 extra bedrijven aan de voorwaarden voor de ecoregeling. Dat betreft 2 extra bedrijven op niveau brons, 2 extra bedrijven op niveau zilver en 2 extra bedrijven op niveau goud.

Tabel 4.1 Overzicht aantal bedrijven en hectares per ecoregeling niveau

Niveau ecoregeling	Aantal bedrijven scenario april	Aantal bedrijven Scenario juli	Hectares scenario april	Hectares scenario juli
Brons	4	6	374	584
Zilver	11	13	1336	1451
Goud	7	9	710	646
Geen toekenning	28	22	2477	2216
Totaal	50	50	4896	4896

In tabel 4.2 is het aantal bedrijven weergegeven per sector dat aan de specifieke voorwaarden voldoet. Deze tabel geeft inzicht in welke voorwaarden moeilijk te behalen zijn per sector.

Tabel 4.2 Overzicht behalen van voorwaarden voor deelname ecoregeling per sector bij scenario juli

Uitkomst	GLMC 8	Klimaat	Bodem	Water	Landschap	Biodiversiteit	Waarde boven grens brons
Melkveehouderij	23/23	23/23	23/23	23/23	23/23	17/23	23/23
Akkerbouw	10/14	14/14	14/14	14/14	14/14	10/14	10/14
Bloembollen	2/2	0/2	0/2	0/2	0/2	1/2	1/2
Fruittelt	4/4	1/4	1/4	1/4	4/4	4/4	1/4
Schapenhouderij	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	1/2
Vollegronds-groenteteelt	3/3	1/3	2/3	3/3	2/3	2/3	3/3
Vleesvee	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	1/2	2/2
Totaal	46/50	43/50	44/50	45/50	47/50	37/50	41/50

Ten opzichte van scenario april behalen meer bedrijven de benodigde punten voor **landschap**. Voor melkveehouders geldt dat dit vooral komt door de verhoging van punten voor de activiteiten H04 Langjarig grasland, H05 Grasland met kruiden, V01 verlengde weidegang en de niet-productieve activiteiten. Voor akkerbouwers zit deze verandering in H01 rustgewas en de niet-productieve activiteiten. Ook voor fruittelt is een omslag te zien. Deze is te danken aan de verhoogde puntentoekenning voor niet-productieve elementen.

Ook de punten voor **biodiversiteit** worden door meer bedrijven behaald, al is deze stijging minder groot. In de sector akkerbouw halen drie aanvullende bedrijven de punten voor biodiversiteit. Dat komt door de puntenverandering in N03 Groene braak, H01 Rustgewas en N04 bufferstrook langs bouwland. Voor de sector melkveehouderij halen drie aanvullende bedrijven de punten voor biodiversiteit. Dat komt door de puntenverandering in V01 verlengde weidegang, N03 Groene braak en N05 Bufferstrook langs grasland. Wat opvalt is dat in vier gevallen bedrijven die in scenario april de

punten voor biodiversiteit haalden, deze nu niet meer halen. Deze vier bedrijven vallen in de sectoren melkvee, akkerbouw, volle-grondsgroenteteelt en vleesvee. De oorzaak is een afname in punten voor T01 Biologische bestrijding en H05 Grasland met kruiden, of het beperken van de mogelijkheid van T01 Biologische bestrijding bij specifieke gewascodes.

Het beperken van de combinatie T01 Biologische bestrijding bij specifieke gewascodes heeft er voor gezorgd dat één bedrijf dat eerder de punten haalde voor bodem nu onder de grens komt.

Ook zijn er twee extra bedrijven die de minimumwaarde voor de grens brons niet behalen. Dit komt doordat de combinatie tijdelijk grasland en H01 rustgewas niet meer mogelijk is en omdat de combinatie pootaardappelen en H07 Vroeg ras rooigewas 1 september niet meer mogelijk is.

Tabel 4.3 Overzicht bepalende voorwaarden voor niet-deelname ecoregeling bij scenario juli

Voorwaarde	Aantal
Klimaat	1
Bodem	0
Water	0
Landschap	0
Biodiversiteit	9
GLMC8	2
Waarde onder grens brons	2
Combinatie van voorwaarden	8
Totaal	22

In tabel 4.3 is te zien wat de bepalende voorwaarde was voor niet-deelname aan de ecoregeling. Soms is dat een specifieke voorwaarde, en soms is dat een combinatie aan voorwaarden. Van de 22 bedrijven die niet deel kunnen nemen vallen 9 bedrijven af op voorwaarde biodiversiteit, terwijl ze voor de andere voorwaarden wel voldoen. 2 bedrijven vallen af op GLMC 8 of het niet behalen van de waarde voor brons. 1 bedrijf valt af door het niet voldoen aan de voorwaarde voor klimaat. De overige 8 bedrijven kunnen niet voldoen door een combinatie van voorwaarden.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De aanpassing in het scenario zorgt voor een vergroting in de deelname. Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten van de doorrekening opgenomen.

1. 28 van de 50 bedrijven voldoen aan de voorwaarden voor de ecoregeling in het scenario juli. Dat zijn er zes meer dan in het scenario april.
2. De puntendoelstelling voor landschap is voor de meeste bedrijven nu goed te behalen.
3. De punten voor biodiversiteit zijn makkelijker te halen dan in het scenario april, maar er zijn nog steeds 13 bedrijven die op biodiversiteit afvallen, waarvan 9 bedrijven enkel op biodiversiteit niet voldoen.
4. De herijking van punten zorgt er in 4 gevallen voor dat bedrijven die eerder konden voldoen aan de voorwaarde biodiversiteit, nu niet meer voldoen.

Ten opzichte van het april-scenario zijn verschillende combinaties tussen gewascodes en eco-activiteiten niet meer mogelijk. Dat zorgt er in sommige gevallen voor dat bedrijven niet meer aan de puntengrens voldoen. Uit de huidige lijst met gewascodes kan de onderbouwing waarom gewassen wel of niet gecombineerd kunnen worden niet worden afgeleid.

De belangrijkste knop waaraan gedraaid kan worden om de deelname verder te verhogen is de punten-toekenning voor biodiversiteit. Het kan deelname verhogend werken als voor H04 Langjarig grasland, H05 Kruidenrijk grasland en voor T01 Biologische bestrijding meer punten voor biodiversiteit worden toegekend.